

MİLLİ MUHASEBE KAVRAMLARI

Mili muhasebe tanımı:

Makro iktisatta toplam hasıla, toplam gelir ve toplam harcamaların ölçülmesi ile uğraşan muhasebe dalına Milli Muhasebe denir. Türkiyede milli muhasebe kayıtlarını TÜİK tutmaktadır.

MİLLİ MUHASEBE KAVRAMLARI

- 1-GSYİH(GAYRİ SAFİ YURT İÇİ HASILA)

GSYİH

a) Üretim açısından GSYİH

b) Harcamalar açısından GSYİH

a)Üretim açısından GSYİH

- **TANIM:** Bir ekonomide bir yıllık bir dönemde ülke içinde üretilen nihai malların o ülkenin para birimi cinsinden değerinin toplamına denir.GSYİH yurt içinde üretilen mal ve hizmetleri kapsar , ithal mallarını kapsamaz ancak ithal mallarına ödenen ithalat vergilerini kapsar.
- **FORMÜL:** $GSYİH = C + GSI + G + TM(İV)$
- ❑ **C=Tüketim Malları**
 - ❖ Dayanıklı tüketim malları
 - ❖ Dayanıksız tüketim malları
 - ❖ Özel hizmetler

❑ **GSI = Yatırım Malları**

- ❖ Makine ve techizatlar (Dokuma tezgahı,jeneratör v.s)
- ❖ Tesisler (fabrika binaları , satış reyonları v.s)
- ❖ Stoklar (hammadde stokları, mamul stokları v.s)
- ❖ Konutlar (evler,apartman daireleri v.s)

❑ **G = Kamu hizmetleri**

- ❖ Eğitim Hizmetler
- ❖ Sağlık Hizmetleri
- ❖ Adalet Hizmetleri

❑ **TM (İV) :İthalat vergileri**

İthal edilen malların üzerine konan ve bizim ödediğimiz vergilere denir.

b) Harcamalar açısından GSYİH

- TANIM: Bir ekonomide bir yıllık bir dönemde yapılan, tüketim harcamaları, gayri safi yatırım harcamaları , kamu harcamaları ve ithalat vergileri toplamına denir.
- Tüketim Malları = Tüketim Harcamaları
- Yatırım Malları = Gayri Safi Yatırım Harcamaları
- Kamu Hizmetleri = Kamu Harcamaları
- FORMÜL: $GSYİH = C + GSI + G + TM(İV)$

• 2- GSMH (GAYRİ SAFİ MİLLİ HASILA)

TANIM: Bir ekonomide bir yıllık bir dönemde GSYİH 'dan dış alem net faktör geliri veya gideri farkı çıkarıldıktan sonra kalan kısma GSMH denir.

FORMÜL: $GSMH = GSYİH \pm F$

+F= Dış Alem Net Faktör Geliri

- F = Dış Alem Net Faktör Gideri

3- SMH (SAFİ MİLLİ HASILA)

TANIM= Bir ekonomide bir yıllık bir dönemde GSMH 'dan yenileme yatırım harcamaları çıktıktan sonra kalan kısma SMH denir.

a) Net Yatırım Harcamaları (I)

b) Yenileme Yatırım Harcamaları

A) Net Yatırım Harcaması (I) : Ekonominin üretim techizatını arttırıcı yatırımlardır.

B) Yenileme Yatırım Harcamaları (IA): Mevcut üretim techizatının zaman içinde aşınan veya yeni teknolojilerin ortaya çıkması ile eskiyen kısımlarının yenilenmesi için yapılan yatırım harcamasına denir.

$$GSI = IA + I$$

$$I = GSI - IA$$

$$\text{FORMÜL: } SMH = GSMH - IA$$

4- MG (MİLLİ GELİR)

BİLİNMESİ GEREKEN KAVRAMLAR:

T₁ (Vasıtalı Vergiler) = Bir mal yada hizmet satın aldığımızda o mal ya da hizmetin fiyatı içinde yer alan vergilere denir (KDV v.s)

T₂ (Vasıtasız Vergiler) = Kazançlar üzerinden alınan ne kadar alındığı veya ödendiği bilinen vergilere denir. (Gelir Vergisi. Kurumlar Vergisi)

SÜB =

Prodüktif hizmetler karşılığı elde edilen gelir = Bir ekonomide bir yıllık bir dönemde üretim faktörlerinin üretime katılmaları karşılığı elde ettikleri gelire denir. **Asli Gelir** olarak da nitelendirilir.

Prodüktif olmayan hizmetler karşılığı elde edilen gelir= Belli bir çaba sarf etmeden elde edilen gelire denir. Aktarma Gelir veya Transfer ödeneşi de denir.

MG TANIM₁ = Bir ekonomide bir yıllık bir dönemde prodüktif hizmetler karşılığı elde edilen ücret , faiz, rant ve kar gelirlerinin toplamına MG denir.

MG TANIM₂ = Bir ekonomide bir yıllık bir dönemde emek , sermaye, doğal kaynaklar müteşebbisten oluşan üretim faktörlerinin üretime katılmaları karşılığı elde ettikleri gelirlerinin toplamına MG denir

MG TANIM₃ = SMH 'dan vasıtalı vergiler ve sübvansiyonlar farkı düşüldükten sonra kalan kısma denir.

FORMÜL: $MG = SMH - (T_1 - \text{Süb})$

5- ŞAHSİ GELİR (ŞG)

TANIM=Prodüktif hizmetler karşılığı olup olmadığına bakılmaksızın üretim faktörlerinin cebine giren gelire denir.

FORMÜL:

$\text{ŞG} = MG - (\text{Emekli kesenekleri} + \text{SGK primleri} + \text{Dağıtılmayan şirket karları} + \text{Kurumlar Vergisi}) + \text{Transfer Ödemesi}$

FORMÜL:

$$\text{ŞG} = \text{C} + \text{S} + \text{T}_2$$

6- KULLANILABİLİR GELİR (Y)

TANIM= Makro iktisat analizlerinde kullanılan esas gelir türüdür.Şahsi gelirden vasıtasız vergiler çıktıktan sonra geriye kalan gelire kullanılabılır gelir (Y) denir.

FORMÜL:

$$\text{Y} = \text{ŞG} - \text{T}_2$$

• 7- TYİG (TOPLAM YURT İÇİ GELİR)

- TANIM= Bir ekonomide bir yıllık bir dönemde ülke içindeki üretim faktörlerinin ücret ve maaş gelirlerinin Teşebbüs ve serbest meslek gelirlerinin şirket gelirlerinin , kira gelirlerinin ve (devlet tahvil faizleri + tüketici borç faizleri dışında) faiz gelirlerinin toplamı TYİG 'verir.

FORMÜL 1 :

TYİG= Ücret ve maaş geliri

+ teşebbüs ve serbest meslek geliri

+ Şirket gelirleri

+ Kira Geliri

+ Faiz Gelirleri

- (Devlet tahvil faizleri ve tüketici borç faizler)

- **FORMÜL 2 :**

- $MG = TYİG \pm F$

- **8-TYİH (toplam yurt içi harcamalar)**

TANIM=Bir ekonomide bir yıllık bir dönemde tüketim harcamaları , gayri safi yatırım harcamaları ve kamu harcamalarının toplamına TYİH denir.

FORMÜL 1 :

$$TYİH = C + GSI + G$$

FORMÜL 2 :

$$GSMH = TYİH + (E - M) \pm F$$

MİLLİ GELİR HESAPLAMA YÖNTEMLERİ

- 3 'e ayrılır;

- A) Üretim yöntemiyle MG hesabı
- B) Harcamalar yöntemiyle MG hesabı
- C) Gelir yöntemiyle mg hesabı

A – ÜRETİM YÖNTEMİ İLE MG HESABI

- 1) TARIM
- 2) SANAYİİ
- 3) İNŞAAT
- 4) TİCARET

5- ULAŞTIRMA VE HABERLEŞME

6-MALİ KURULUŞLAR

7-KONUT SAHİPLİĞİ

8- SERBEST MESLEK HİZMETLERİ

9-KAMU HİZMETLERİ

10-KAR AMACI GÜDMEYEN ÖZEL HİZMET
KURULUŞLARI

11-İTHALAT VERGİSİ

12-İZAFİ BANKA HİZMETLERİ

$(1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11) - 12 = \text{GSYİH}$

$\text{GSYİH} \pm F = \text{GSMH}$

$\text{GSMH} - \text{IA} = \text{SMH}$

$\text{SMH} - (T_1 - \text{Süb}) = \text{MG}$

B-HARCAMALAR YÖNTEMİYLE MG HESABI

- 1) C
- 2) GSI
- 3) G

$$1+2+3 = \text{TYİH}$$

$$\text{TYİH} + (E - M) \pm F = \text{GSMH}$$

$$\text{GSMH} - \text{IA} = \text{SMH}$$

$$\text{SMH} - (T_1 - \text{Süb}) = \text{MG}$$

C-GELİR YÖNTEMİYLE MG HESABI

- 1) ÜCRET VE MAAŞ GELİRLERİ
- 2) TEŞEBBÜS VE SERBEST MESLEK GELİRİ(KARLAR)
- 3) ŞİRKET GELİRLERİ
- 4) KİRA GELİRLERİ
- 5) FAİZ GELİRLERİ
- 6) (DEVLET TAHVİL BORÇ FAİZLERİ + TÜKETİCİ BORÇ FAİZLERİ)

$$(1+2+3+4+5)-6= \text{TYİG}$$

$$\text{TYİG} \pm F = \text{MG}$$

$$\text{MG} + (T_1 - \text{Süb}) = \text{SMH}$$

$$\text{SMH} + \text{IA} = \text{GSMH}$$